

Ilustrirani **Slovenec**

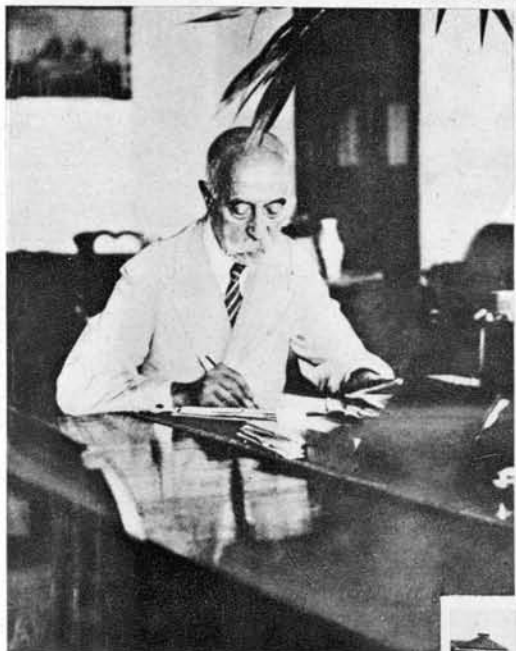
Leto V Tedenska priloga »Slovenca« (št. 297) z dne 29. XII. 1929 Štev. 52



Dečerna molitev

(Foto Čatar.)

Na desni: Revizija avstrijske ustave. Pozornost vse Srednje Evrope je že dlje časa obrnjena na Avstrijo, kjer se vrše žilavi boji med meščanskim blokom in socialisti za premoč v državi. Ko je prikipela napetost na vrhunec, je prevzel vladno krmilo dr. Schober, ki se je lotil takoj najaktualnejšega vprašanja, to je revizije ustave. Po dolgotrajnih pogajanjih je bil dosežen kompromis, s katerim je meščanski blok dosegel nekaj svojih zahtev, druge so bile pa odložene za poznejši spopad. Slika kaže zgodovinsko sejo avstrijskega parlamenta z dne 7. decembra, v kateri je bila nova ustava sprejeta.



Admiral Konduriotis, dosednji predsednik grške republike, ki je pred kratkim odstopil iz zdravstvenih razlogov. Na njegovo mesto sta 14. decembra izvolila senat in parlament 75 letnega Aleksandra Zaimisa, ki uživa v vseh krogih velik ugled.

Na desni: Admiral William Pratt, poveljnik ameriške vojne mornarice, ki postane v zmislu ameriško-angleškega dogovora enako močna kot angleška.

Spodaj: Izpraznitev II. cone zasedenega nemškega ozemlja od zavezniških čet. Zadnje dni novembra so zapustile belgijske in francoske čete Koblenz, Aachen in razne druge kraje II. cone, kar je vzbudilo med prebivalstvom veliko veselje. Na sliki vidimo zadnje povelje francoskih čet v Koblenzu v prisotnosti porenske komisije.



Spodaj: Beg iz sovjetskega raja. Boljševiki so polagoma izpremenili Rusijo v pravi pekel, iz katerega se skuša rešiti vsak, kdor le more. Nesrečno zemljo so začeli sedaj zapuščati tudi nemški kolonisti, ki so bili najnaprednejši kmetijski element v Rusiji. Slika nam kaže vkrčevanje nemških kolonistov v Swinemündnu, da se vrnejo v Nemčijo.



Pogled na nemški državni zbor ob priliki zgodovinske razprave o reformi nemških državnih financ dne 12. t. m. Iz vladnih klopi brani kancler Müller Hilferdingov program, ki je prodrl z znatno večino.

Na levi: Italo Balbo, italijanski minister za zrakoplovstvo in eden izmed voditeljev fašizma.



Spodaj:

Proslava kraljevega rojstnega dne v Belgradu

Letošnja proslava kraljevega rojstnega dne je potekla veličastnejša nego katerakoli doslej. Slovesnost so povzdignili zlasti Hrvatje, ki so prispeli v Belgrad z nad 500 člansko deputacijo. Spodnja slika nam kaže kraljevski par, ko zapuša saborsko cerkev po slovesni službi božji.



Hrvatje v Belgradu

Dne 16. decembra se je odpeljalo v Belgrad nad 500 zastopnikov skoro vseh hrvaških mest, da se na kraljev rojstni dan poklonijo našemu kralju. Ob tej priliki je prišlo do mnogih manifestacij hrvaške udanosti naši skupni jugoslovanski domovini in srbsko-hrvaškega bratstva. Zgornja slika nam kaže slavnostno skupno sejo zagrebskega in belgrajskega občinskega sveta. Posneta je v trenutku, ko bere belgrajski župan ing. Savčić pozdrav zagrebskim gostom. Na levo od ing. Savčića sedi zagrebski župan dr. Srkulj.



Spodaj:

Miss Elleonor Cook

znamenita ameriška koncertna pevkica, katero je naučil naš operni pevec Šubelj več slovenskih narodnih pesmi, s katerimi nastopa sedaj z velikim uspehom pred ameriško publiko. Na pobudo g. Šublja priredi umetnica pred vsakim koncertom tudi kratko predavanje o Slovencih in Sloveniji. S tem vse hvale vrednim dejanjem je g. Šubelj zanesel naše ime med najširše ameriško občinstvo. Prihodnje leto obišče gđena Cook tudi naša slovensko zemljo in priredi ob tej priliki pri nas več koncertov. Že vnaprej: Dobrodošla!



Smrt ravnatelja tiskovnega oddelka našega zunanjega ministrstva in šefa naše delegacije pri pogajanjih z Bolgarsko v Sofiji, g. Radomira Šaponjića, katerega je 5. decembra zadela kap v Sofiji. Slika nam kaže slovesni pogreb uglednega pokojnika: poslovilni govori pred saborsko cerkvijo v Belgradu.

Na levi:

Pogled z lodžije novega kraljevega dvorca na Dedinju. Spodaj je videti topčiderske vojašnice kraljeve garde, v ozadju Belgrad.



Pogled na vatikansko državo: v sredini cerkev sv. Petra, na desno od nje vatikanska palača z vrtovi. Na sliki je začrtana tudi meja državnice.



Spodaj: Kardinal Gasparri, papežev državni tajnik in šef vatikanske diplomacije, ki je znana po svoji izredni spretnosti, jasnosti, načelnosti in doslednosti.



Pogled v del vatikanske knjižnice, ki je ena izmed najznamenitejših na svetu. Zgradil je Vatikan papež Evgen III. v XII. stol.



Na desni:

Iz papeževega zasebnega življenja; papežev avto, dar Milana, s katerim se popelje sv. oče večkrat na izprehod po vatikanskih vrtovih.

Ti si Peter, to je skala...



Dne 20. decembra je minulo pol stoletja, kar je bral sedanji papež Pij XI. svojo prvo sveto mašo. Ves katoliški svet se z večjimi ali manjšimi slovesnostmi spominja tega praznika najvišjega zemeljskega poglavarja vsakega katoličana. In tudi po vsej pravici, kajti ni je danes na zemlji avtoritete, na katero bi gledalo človeštvo z večjim zaupanjem in spoštovanjem, nego je papeški prestol, ki ga že osem let zaseda mož takih izrednih kvalit.

Rodil se je sedanji sveti oče dne 31. maja 1857 v mestu Desio pri Milanu. Njegovo krstno in rodbinsko ime je Ahil Ratti. V mašnika je bil posvečen dne 20. decembra 1879, zavzemal je važna mesta v vatikanski službi, hitro napredoval in zavzel že po vojni (6. junija 1919) tedaj prevažno funkcijo papeškega nuncija za Poljsko, kjer je prišel v neposredne stike s Slovani. Na tem mestu je pa ostal le dve leti, kajti dne 15. junija 1921 je bil imenovan za kardinala in nadškofa v Milanu. Pa tudi te časti ni užival dolgo, kajti že naslednjo pomlad ga je izbrala božja Previdnost za poglavarja vse katoliške cerkve.

V izredno težkem in važnem času je bil poklican Ahil Ratti kot papež Pij XI. h krmilu Petrove ladje. Nacionalistični šovinizem, pomešan z vsemi surovimi elementi poganstva, je osvojil tedaj vso povojno Italijo. V teh težkih časih je bil veliki Petrov naslednik na vatikanskem prestolu edini, ki je z železno vztrajnostjo in nepopustljivo doslednostjo kazal svojemu narodu in vsemu človeštvu zmote na eni ter pravico in resnico na drugi strani.

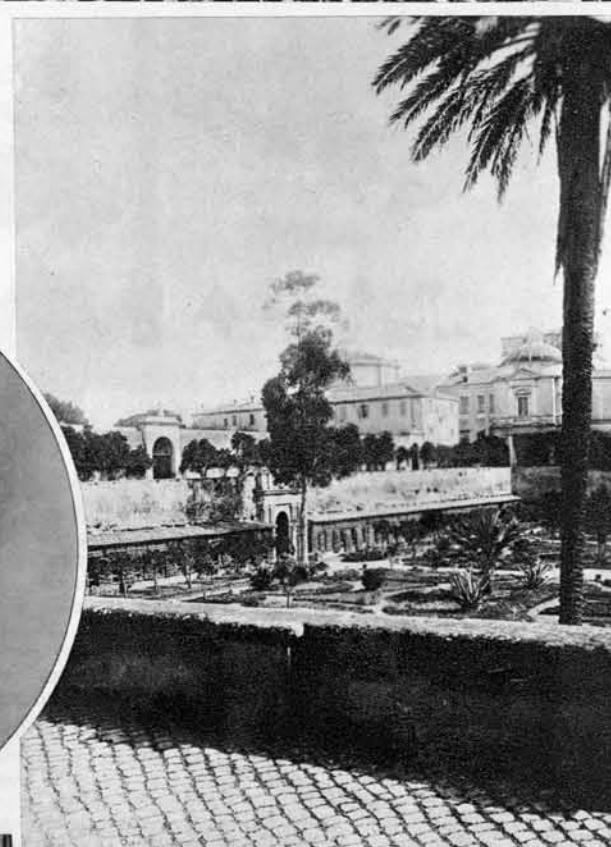
Drugo veliko dejanje sedanjega papeža je rešitev rimskega vprašanja. Z lateransko pogodbo z dne 11. svečana 1929 je bil rešen nad pol stoletja trajajoči spor med Vatikanom in Kvirinalom, ki je jako oteževal izvrševanje apostolske misije papeštva. Sedaj je ta spor rešen, papež je postal zopet svoboden in suveren vladar, kar bo imelo nedogleden vpliv na cerkev, kajti sveti oče ne bo v nobeni obliki več odvisen od nikogar in bo lahko svobodno vršil svoje božje poslanstvo.

V tem velikem trenutku se tudi slovenski narod spoštljivo in v največji udanosti klanja svojemu najvišjemu duhovnemu poglavarju, zroč z vsem zaupanjem in nezmagljivo Petrovo skalo, ob kateri so se razbili še vedno vsi sovražni ji valovi.



Množice vernikov pred cerkvijo sv. Petra v Rimu pričakujejo papeževega blagoslova, ki ga podeli s cerkvenega balkona.

Spodaj: Dr. Justinijan Serédi, ogrski kardinal-primas, ki postane baje naslednik kardinala Gasparrija. Z imenovanjem inozemskega državnega tajnika hoče baje papež tudi na zunaj dokazati mednarodni značaj cerkve.



Pogled na papeževe zasebne vatikanske vrtove, po katerih se izprehaja sv. oče vsak dan.

Na levi:

Pogled na javni papežev konzistorij (slovesno zborovanje kardinalov s papežem na čelu) v kapeli Najsvet. Zakramenta v cerkvi sv. Petra.



V večnem snegu in ledu

Skrivnostna tišina in primitivna prelest severnih ledenih pokrajin vpliva na človeka s pravim čarom in vsi raziskovalci tamošnjih pokrajin soglašajo v trditvi, da kliče arktik vsakega, ki ga je enkrat obiskal, zopet in zopet v svoje naročje. Celo bralec knjig iz arktične literature čuti to ter bo segel z največjim veseljem po vsaki taki novi knjigi, pa čeprav jih je prebral že deset. Danes opozarjamo na tako novo delo, ki ga je izdalo Herderjevo založništvo v Freiburgu pod naslovom »Arktik kliče!« (Die Arktik ruft!). V njem popisuje nemški zdravnik Villinger izredno zanimivo dve svoji ekspediciji na Spitzberge, na Islandijo in na Grönlandijo. Naše slike, posnete iz te knjige, so delo Ufe.

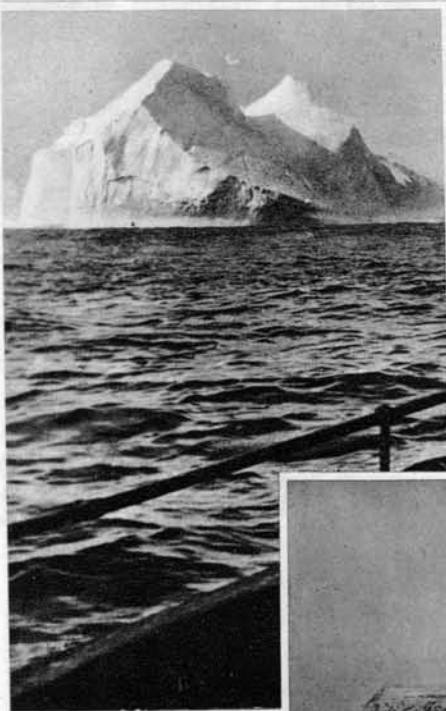


V prvem severnem ledu. Pri Spitzbergih se pojavijo prve plavajoče ledene plošče, ki so jako nevarne ladjam in morajo te zato pluti jako previdno med njimi.



Taborišče arktične ekspedicije na potovanju po Spitzbergih; lepo je videti šotore in pse, ki služijo za vprego in so v tem svojstvu nenadomestljivi.

Zgoraj na desni v krogu: Pogled na enega izmed neštetihi ledenikov na Spitzbergih; spodaj je videti arktično ekspedicijo na potovanju.



Pogled na ledeno goro, kakršnih je največ v bližini Grönlandije. Ledene gore so ladjam posebno nevarne, ker so silno velike in zavite pogosto v gosto meglo. Komaj tretjino take gore gleda iz morja, večkrat se pa tudi nenadoma ves ogromni kolos preobrne.



Šotor Eskimov na Grönlandiji. Eskimi so edini prebivalci arktičnih pokrajin, sorodni Mongolom in še na najprimitivnejši stopnji kulture.

Na levi: Ekspedicijska ladja, zamrznjena v severnem ledu; topli morski tok, ki nastopi od časa do časa, jo potem zopet reši ledenega objema.

Vse za naš tisk!

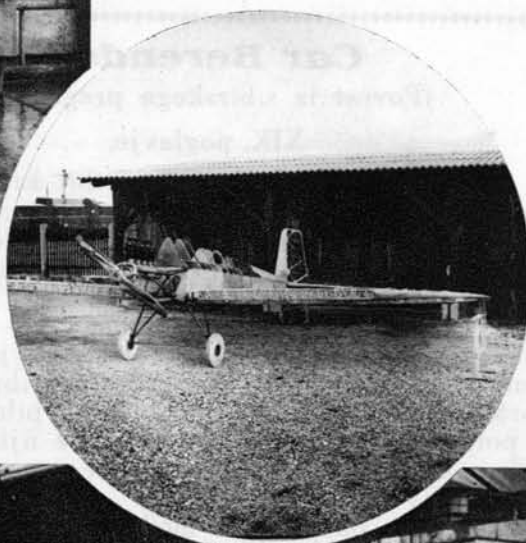
V zadnji številki smo omenili vzorno slovensko župnijo Sv. Križ nad Jesenicami, kjer so vse hiše v fari, razen ene, naročene na naš vzorni ljudski tednik »Domoljub«. Danes moramo pokazati vsej Sloveniji drugo vzorno župnijo, to so Bevke pri Vrhniki, kjer pastiruje g. ekspozit A. Poljšak. V tej župniji je 73 hiš in so vse naročene na knjige Družbe sv. Mohorja. Dober tisk je najmočnejše orožje in največji vir dušnih in gospodarskih dobrin, zato naj bo ta mala hribovska župnija vzor in zgled vsem drugim.



Fantje od fare

Slovenski fantje, ki službujejo pri prvem zrakoplovnem polku v Novem Sadu, želijo vsem svojim slovenskim znancem in znankam srečne božične praznike in veselo novo leto. Slovenske vojake cenijo pri vseh vrstah orožja in v vseh pokrajinah najbolj.

Spodaj: Prvi slovenski aeroplan, izum našega vrlega sportnika ing. Bloudeka. Stroj za letalo je kupil oblastni odbor, ogrodje je pa konstruiral ing. Bloudek. Njegova prednost je v majhnih krilih, ki pa vendar le dobro vzdržujejo ravnotežje. Njegova hitrost je nad 200 km na uro.

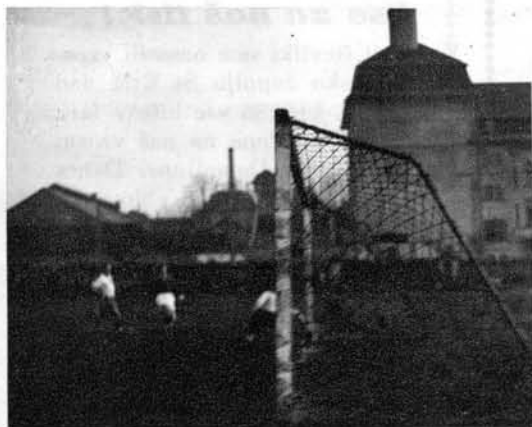


Uslužbencl bivše mariborske oblasne samouprave

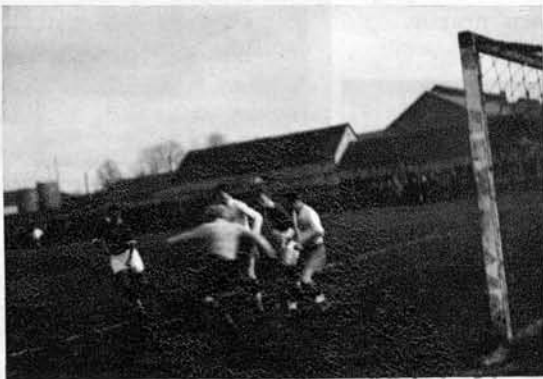
s svojim oblastnim predsednikom dr. Leskovarjem v sredini. Slika je posneta ob ukinitvi samouprave.



Na levi: Consilium
Gospa: »Bolnik tako trpi.«
Zdravniki: »Nič hudega! Počakajte, da bo gotova diagnoza!«
Gospa: »Oh, bolnik tako čudno grgra.«
Zdravniki: »Nič hudega! Le točna diagnoza, to je važno.«
Gospa: »Moj Bog, umrl je —!«
Zdravniki: »Tako, umrl je —! Saj bomo polagoma vsi. Zdaj bo vsaj ugotovitev diagnoze lajša.«



Prodor Doberleta ob priliki tekme Ilirija : Hermes dne 15. t. m. na igrišču Ilirije v Ljubljani. Rezultat igre je bil 7 : 3 v korist Ilirije.



Na levi:

Obramba Hermesa na delu ob priliki iste tekme. Vrata se vrže pod noge Kneževiču in s tem reši situacijo.

Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

XIX. poglavje.

Ko so se zgodaj zbudili, je bil krmar že pokonci, stal ob vodi in ogledoval splav: ali niso kje popustile vezi, ki so skupaj držale hlode?

Rjovenje brzic je bilo prav razločno. Nenadno so občutili sli strah.

— Poslušajte, kaj vam povem... — je povzela Grunja: — kmalu odtod bo reka podivjala. Zleteli bomo kakor na sankah po snežnem hribu. Vsi trije morate zdaj h krmiloma. Ko bom zavpila: »gotovo« — potegnite takoj krmili ven, pa z njima na vso moč pohitite na mostič: kdor se zamudi, zaigra življenje, voda ga odnese!

— Potem pa pridemo med brzice, ne da bi krmarili? — se je začudil Grigorij.

— Kako naj bi krmarili! Samo, da bi se nam posrečilo priti na sredino toka, a potem je vse v božjih rokah: ali pridemo skozi ali pa ne!

Vsi so opravili molitev, stopili na splav in odrinili. Reka je naredila ovinek, pa zopet drugi... namesto šumenja se je slišal spredaj že grom... in nenadno je planil splav kakor besen naprej; neslo ga je naravnost proti skali.

— Levo rilec, desno krmo! — je besno zavpila Grunja, a veslači so jo komaj čuli sredi bobneče vode. Kakor blisk je švignila vatele daleč strani od njih rdeča stena.

— Desno rilec, levo krmo! — so zopet komaj ujeli veslači povelje. Nova stena je zletela mimo. Splav je priletel izza skale ven. Spredaj so moleli tu in tam iz vode kakor merjaščevi čekani velikanški kamni. In še naprej, onstran novega ovinka, je grmelo neprenehoma kakor iz stotin topov. Splav je kakor puščica smuknil med kamenjem.

— Desno krmo! Gotovo!! — je na vso moč zavpila Grunja. Veslači so potegnili ven krmila in divje planili gori na mostič.

Zdaj ni bilo videti več vode. Vse naokrog je grgrala in se dvigala kakor hrib vedno navzgor sama pena. Odbijala se je od skalovja v desetseženjskih vodometih, v brzigh letela naokrog in na-

redila same sijoče mavrice. Valovi so pljuskali čez splav in mostič, voda je beguncem letela na noge, grgrala, rjovela in besno grmela. Mimo so letele stene. Splav je moral skočiti med nje kakor skozi zobovje v odprtem pošastnem žrelu. Zadel je s hreščanjem ob skalo, na srečo je bila zadnja, in zletel iz ožine na prosto.

Tu je takoj zmanjšal brzino. Voda se je pomirila. Okoli ni bilo več videti nobenih kleči, in nikjer ni vrele visoka pena.

— Končano! — je ušla Grunji samo ena beseda.

— O, Bog ti moj! — je zaklical Vedenej Savič; ni mogel niti moliti. Pokleknil je samo in se nizko priklonil sinjemu nebu, pa zelenim goram, vsemu življenju na zemlji, ki nam kaže mogočno oblast Gospoda Boga.

Isto sta storila fanta.

Vedenej Savič je vstal in stopil h Grunji.

— Še tebi se nizko klanjam... — je dejal. — Pazita, fanta, da ji bosta do zadnjega dneva hvalježna: dvakrat nas je rešila!

Grunja je stala blede, črne oči pa so ji žarele kakor oglje: še ni premagala razburjenja po brzicah. Bila je v zadregi:

— Kaj pravite? — je odgovorila: — saj sem tudi sebi morala z vami vred reševati življenje.

Vedenej Savič jo je svečano, trikrat zaporedoma poljubil na usta in obe lici ter se ji zopet nizko priklonil.

— Vsak na svoj prostor! — je zapovedala Grunja: — čas je, da zopet krmarimo.

Vedenej Savič se je spustil k rilcu, Grigorij in Nilka sta skočila na krmo.

— Nilka, ves si zelen! — je rekel Grigorij.

— Nikar ne misli, da si ti malinast! — mu je ta odgovoril: — saj sva bila skupaj v peklju!

Hitro je minil še en dan. Mali splav je pritekel ven iz Sajanskega gorovja; okoli se je razprostrl diamantnozelen prt — minusinska stepla. Tiho je plaval splav naprej. Oče — Jenisej je končal vojno z gorovjem, ga premagal, se pomiril in zadremal, zleknil se je po pet verst široki mehki postelji.

(Dalje v prih. letniku.)

